

SİLMARİLLİON: OKUMA NOTLARI

Bu Ayın Okumaları:

- ☐ Ainulindalë

Tartışma Soruları:

- Ainur'un Eru'ya kıyasla doğaları ve kapasiteleri: Yalnız 'kaynağını aldıkları' kısmı tanınmaları ve birbirlerinden öğrenip gelişmeleri, yazarın tek olma ile birliktelik temaları ile nasıl ilişkili?
- Eru, türlü türlü Ainur mu yaratıyor yoksa Ainur Eru'nun doğasının farklı parçalarını temsil edecek şekilde onun zihinin parçaları mı?
- Ainur'un Müzik içindeki yaratımları özerk mi yoksa tamamıyla Eru'dan planlı mı?
- Yaratım sürecini Eru'nun Müzik içindeki âhenge ve/ya çoklu aktörlere delege etmesinin işlevini nasıl değerlendirirsiniz? [keyfi, bireysel X kolektif, düzen]
- Tolkien'in yaratılışı delege ettirmesini, kendisi açısından nasıl değerlendirirsiniz? [sanatsallık, temalar, uyum]
- Yaratım olarak neden Müzik: hangi özellik ve işleviyle? Bu Müziğin mâhiyetini hayalinizde nasıl canlandırıyorsunuz?
- Melkor'un âhenksizliği ve izolasyonu karşısında diğer Ainur'un işbirliği ve tavrını, Tolkien'in temalarıyla nasıl ilişkilendirirsiniz?
- Melkor neden en güçlü ve tüm Ainur'un hikmetinden bir parçaya sahip? Eru'dan bağımsız olabilir mi? [Hatırla: Eru'nun zihninin parçaları]
- Melkor'un âhenksizliği, şahsî arzuları= bireysellik, özerklik hak olamaz mı? Yanlış olarak nitelenen nedir?
- Eru, niçin Melkor'un âhenksizliğine rağmen "gülümsüyor" ve Melkor'u durdurmak yerine onla başka bir iletişim deniyor?
- 3. ezginin derin, yumuşak, güzel, tahayyül edilemez kederi ve bastırılabilmesi'ne karşı diğerinin bütünlüğü olmaması, kibri, tekrarı, sesin şiddetiyle bastırma çabası ile Orta Dünya'nın tarihinin akışını nasıl değerlendirirsiniz?
- Ezginin, diğerinin en güçlü tonlarını alıp kendine mâl edişini, Eru'nun Melkor'a azarı ve yazarın inançsal bakışı itibarıyla nasıl görüyorsunuz?

KİLİT ALINTI

"Ve sen, Melkor, göreceksin ki nihâi kaynağını benden almayan hiçbir ezgi çalınamaz ve hiçbir kimse Müziği bana rağmen değiştiremez. Çünkü buna teşebbüs eden kimse, kendisinin önceden tahayyül etmemiş olduğu çok daha fevkalâde şeylerin ortaya çıkarılmasında ancak benim enstrümanım olacaktır."

Tartışma Soruları (devam):

- Eru, Ainur'u yeni dünyaya gitmeye nasıl teşvik ediyor? Melkor'u neden durdurmuyor?
- Görüntünün kaybolmasıyla Ainur'un yaşadığı 'yokluk' hissini nasıl değerlendirirsiniz?
- Aulë ve Melkor'un benzer ve karşıt yönleri yazarın temalarıyla nasıl ilişkili?
- Sönmeyen Alevin dünyanın kalbine gönderilmesini, özgür irade ve Tolkien'in alt-yaratım (yaratıcılık) temalarıyla nasıl ilişkilendirirsiniz?
- Valar'ın görünür formları ve cinsiyet özellikleri, Çocuklar'dan nasıl farklı?

KİLİT ALINTI

"Müziğinize bakın şimdi! Bu sizin ozanlığınızdır; ve her biriniz buranın içinde, önünüze serdiğim bu tasarımın dâhilinde, kendi tasarladığı veya eklediği gibi görünebilecek tüm o şeyleri bulacak."

Bu bölümde Eru Ilúvatar ve Ainur'un müziği aracılığıyla dünyanın yaratılışını, Melkor'un huzursuzluğunun başlangıcını, Valar'ın dünyaya inişini ve Valar'ın Melkor'a karşı ilk savaşını görüyoruz.

AİNUR'UN MÜZİĞİ

Eru vardı, Tek olan, Ilúvatar olarak da adlandırılan - Tolkien'in legendarium'unun yaratıcı Tanrısı. Önce meleksi varlıklar olan ve tanrılar olarak adlandırılan Ainur'u, Kutsal Olanları yarattı. Ilúvatar, Ainur'la konuştu, onlara şarkıyı öğretti ve onlar onun önünde şarkı söylediler. Önce yalnız başına, sonra birlikte. Ilúvatar ilk ezgiyi (müziği) başlattı ve bir süreliğine uyum vardı.

Ainur'un en kudretlisi olan Melkor, gücünü ve ihtişamını artırmak için Müzikteki kendi kısmını değiştirdi. Ainur arasında düzensizlik/âhenksizlik hâsıl oldu. Ilúvatar yeni bir ezgi (müzik) başlattı (ikinci ezgi); ancak Melkor bunla rekâbet etti. Sonra üçüncü. En nihâyetinde, Ilúvatar doğruldu ve Müziği tamamen bitirdi.

Ilúvatar, Ainur'a bir görüntü (imge) gösterdi: dünya ve ilerleyen tarihini. “Müziğinize bakın” — ki dünya o'ndan yaratılmıştır. Bu görüntüde, Ainur Ilúvatar'ın Çocuklarını gördüler ve onlara büyük sevgi beslediler. Birçoğu, dünyaya inip orayı Çocuklar için hazırlamak istediler; Melkor ise onlara hükmetmek ve kendisine "Efendi" denmesini istiyordu.

Görüntü sona erdi; lâkin Ilúvatar konuşarak dünyayı varlığa getirdi - ol dedi. Ainur'dan bazıları dünyaya inmeyi tercih ettiler — onlara Valar denir. Valar daha sonra dünyayı Çocuklar için hazırlamaya yönelik uzun çalışmalarına başladılar; bu arada Melkor mütemâdiyen onların tasarımlarına karıştı.

*Bölüm özetleri “Tea with Tolkien”ⁿⁱⁿ** (Kaitlyn Facista) *Silmarillion Okur Rehberi*'nin*** Türkçe çevirisinden aktarılmıştır.

** İG & X: @teawithtolkien

*** *Silmarillion Okur Rehberi*, <https://www.teawithtolkien.com/> web sitesinden indirilebilecek çeşitli ÜCRETSİZ kaynaklardan biridir.

AİNULİNDALĖ ÇEVİRİ DÜZELTMELERİ*

AİNULİNDALĖ: İTHAKİ	ÖNERİLEN ÇEVİRİ
“Bu düşüncelerin bazıları örüyordu müziğini”	“Şimdi bu düşüncelerin bazılarını müziğine ördü”
“Ve öyle bir başını alıp gitti ki Melkor’un yarattığı bu ihtilâf”	“Ve Melkor’un âhenksizliği git gide daha da çok yayıldı”
“Diğeri, ah diğeri, buldu içkin bütünlüğünü, bağır çağır bir ses, anlamsız, bitimsiz bir tekrür, bir küçücük ahenk belki var belki yok, duyulan sadece birkaç notaya takılıp kaldı tamtamların patırtılı birliği”	“Diğeri ise artık kendi içinde bir bütünlüğe ulaşmıştı; lâkin gürültülüydü ve kibirliydi, ve mütemadiyen tekrar ediyordu; ve çok az âhengi vardı, bundan ziyade birkaç nota üzerinde haykıran pek çok borazanın bağırtılı bir birliğiydi”
“Îlúvatar doğruldu, üçüncü kezdi bu ve yüzüne bakmak cesaret isterdi [ve gerisindeki cümle]”	“Îlúvatar üçüncü kez kalktı ve yüzü bakılamayacak kadar korkunçtu. Sonra iki elini de kaldırdı, ve Sonsuz Dipten daha derin, Semadan daha yüksek, Îlúvatar’ın gözünün ışığından daha parçalayıcı tek bir tonla, Müzik sustu”
“Ve sen Melkor göreceksin ki biricik mesnedi olmadığım hiçbir ezgi çalınıp söylenemez, başka kılınamaz müzik bana rağmen. Ve onun teşebbüsü kanıtlayacak, tüm şeyler ve biçimler düzeninde benim çalgımın galibiyetini, onun aklına hayaline gelmeyecek mükemmeliyetini”	“Ve sen, Melkor, göreceksin ki nihâi kaynağını benden almayan hiçbir ezgi çalınamaz ve hiçbir kimse Müziği bana rağmen değiştiremez. Çünkü buna teşebbüs eden kimse, kendisinin önceden tahayyül etmemiş olduğu çok daha fevkalâde şeylerin ortaya çıkarılmasında ancak benim enstrümanım olacaktır”
“İşte sizin Müziğiniz! Ve bir hayalle donattı gözlerini”	“İşte Müziğinize bakın! Ve bir görüntü serdi önlerine”
“Gördüler yeni bir dünya sunuluyordu gözlerine ve yükseliyordu hiçliğin orta yerinde, evet hiçliğin üzerindeydi temelleri, ama taşı mıyordu ondan bir parça bile. Baktıkça ve düştükçe hayrete giderek daha da fazla, başladı dünya tarihini yaşamaya”	“ve önlerinde görünür şekle gelen yepyeni bir Dünyayı izlediler; Boşluğun ortasında yuvarlaktı, ve orada tutuluyordu, ama ondan meydana gelmiyordu. Ve onlar bakarlar ve hayret ederlerken başladı Dünyanın tarihi akmaya”
“Farkına varın Müziğinizin! Budur ozanlığınız sizin ve her biriniz duracaksınız burada sakın ve dingin; gözleriniz önünde var ettiğim bu yerin ortasında ve arasında her birini kendi kurup kondurdu gibi görünen tüm bu şeylerin”	“Müziğinize bakın şimdi! Bu sizin ozanlığınızdır; ve her biriniz buranın içinde, önünüze serdiğim bu tasarımın dahilinde, kendi tasarladığı veya eklediği gibi görünebilecek tüm o şeyleri bulacak”
“... onlarda Îlúvatar’ın zihnini gördüler, taptaze bir biçimde yansıyan ve bir parçacık nail oldular hikmetine, Ainur’a hep gizli tutulan”	“onlarda Îlúvatar’ın zihninin yeniden yansımasını gördüler, ve hikmetine dair azıcık daha fikir sahibi oldular, aksi takdirde Ainur’dan dahi gizlenmiş olan.”

AİNULİNDALĖ ÇEVİRİ DÜZELTMELERİ* (Devam)

“Ve bu Yurt sadece Ainur’un ihtişamını göz önünde tutanlar için küçük bir şey gibi görünebilirdi ve o dehşet verici keskinliği değil eğer ki tüm Arda Diyarı tek bir sütunun dikileceği alan olacaksa o sütun ki bir iğneden daha sivri tepesi olan koniye kadar uzanacaksa yahut aklındaki o kişinin ölçölüp biçilemez genişliği ise dünyanın ki hala bir köşesinden öbürüne emek harcıyor Ainur onun için bir saniye sektirmeden o saniye ki yaratmalarına yeter her şeyi ama her şeyi. Lakin gördüklerinde Ainur bu meskeni bir hayal içinde ve yükselişini İlüvatar çocuklarının bu yerde en kudretlilerinin pek çoğu vakfetti tüm fikrini ve dahi arzusunu bu ülkeye”

“Fakat Ainur’un, Arda’nın tüm yüzeyini bir sütunun temeli olarak alıp bu sütunu, koninin zirvesi iğneden daha sivri olacak şekle getirebilecek korku keskinliklerini değil de Ainur’un sadece ihtişamını düşünenler için bu ikametgâh ufak bir şey gibi görünebilir; veyahut Ainur’un bu ikametgâh içindeki her şeyi şekillendirirken en ufak ayrıntıya kadarki kesinliklerini değil de sadece bu Dünyanın tahayyül edilemez enginliğini düşünenler için, ki devam ediyor Ainur hâlâ bunu şekillendirmeye. Lâkin Ainur bu ikametgâhı bir görüntü içinde izlediklerinde ve burada İlüvatar’ın Çocuklarının ortaya çıkışını gördüklerinde, o an içlerinden en yüce olanlardan pek çoğu vakfettiler tüm düşüncelerini ve arzularını bu yere”

Melkor: “Burası benim krallığım olacak ve kendi adımları vereceğim ona”

Melkor: “Benim krallığım olacak burası ve onu kendime alıyorum”

“Manwë kendisine hem daha üstün hem daha mütevazı, çeşit çeşit huylar seçip çağırdı vaktiyle”

“Manwë hem daha ulu hem daha küçük olanlardan pek çok ruhu çağırıp etrafına topladı”

“Yeryüzü, tüm kargaşanın zapturapt altına alındığı, onlara zevkler vaat eden bir cennet bahçesine dönüşüyordu”

“Dünya onların zevkine uygun bir bahçe haline dönüşüyordu, çünkü çalkantıları artık dindirilmişti”

**İthaki Yayınlarının ‘beyaz kapaklı’ Silmarillion baskısındaki Türkçe çeviri yanlışları baz alınmıştır. Yanlış kelime, terim veyahut bilgiler özellikle renklendirilmiştir.*